

Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу з історії, правознавства та громадянської освіти з використанням технологій дистанційного навчання в умовах воєнного стану

Основним нормативно-правовим актом у питанні регулювання дистанційного навчання є **«Положення про дистанційну форму здобуття загальної середньої освіти»** (затверджено наказом Міністерством освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.09.2020 за № 941/35224).

Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок, один із способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Сьогодні чимало сайтів/платформ у мережі Інтернет позиціонують себе як освітні ресурси для дистанційного навчання. Обираючи для дистанційного навчання школярів таку платформу, вчителю варто керуватися критеріями щодо визначення електронних освітніх ресурсів, визначених у **«Положенні про електронні освітні ресурси»** (затверджено наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2010 № 1060, у чинній редакції від 19.07.2019).

Міністерством освіти і науки України схвалено для використання у закладах загальної середньої освіти **методичні рекомендації «Організація дистанційного навчання в школі»** (лист ДНУ «ІМЗО» від 18.06.2020 № 22.1/12-Г-372).

Учителі історії та суспільствознавчих дисциплін закладів загальної середньої освіти, у межах чинної нормативно-правової бази, керуючись правом на академічну свободу, визначають особливості дистанційного навчання учнів історії, правознавства та громадянської освіти.

В умовах дистанційного навчання вчителям історії та суспільствознавчих дисциплін необхідно використовувати можливості сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. У межах академічної свободи потрібно знайти веб-сервіс або платформу, які були б зручними для використання як учителю, так і учням (наприклад, Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams тощо). Дистанційне навчання має здійснюватися віддалено, із використанням цифрових технологій, відповідно до чинних навчальних програм, погодженого календарно-тематичного планування. Одна із пріоритетних вимог – можливість налагодження ефективного зворотного зв'язку. Важливо, щоб в учнів були чіткі інструкції щодо завдань, які необхідно виконати, вільний доступ до навчальних матеріалів. Регулярний зворотний зв'язок про досягнуті результати важливий, але не слід його вимагати щодо кожного завдання.

Основні онлайн-сервіси організації дистанційного навчання (взаємодія, онлайн-класи):

- Google Classroom
- Google Meet
- Moodle

Інтерактивні хмарні сервіси:

- Learning Apps
- Classtime
- Padlet
- Google Forms
- ClassTools

Онлайн-сервіси для візуалізації навчання, організації віртуальних екскурсій з історії України та всесвітньої історії:

- Віртуальна колекція Google:
- Мистецтво & Культура;
- Українські музеї онлайн «Україна Інкогніта» (на сайті газети «День»);
- Музеї України просто неба.

Вимоги до тривалості використання цифрових технологій під час навчального заняття у дистанційному форматі.

Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, який набув чинності з 1 січня 2021 року, обмежує час безперервної роботи з технічними засобами навчання, зокрема, комп'ютерами, планшетами, іншими гаджетами. Обмежується час безперервної роботи з комп'ютером для уникнення ризиків для здоров'я. Водночас тривалість навчальних занять, визначена ст. 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту», залишається незмінною: 45 хвилин для 5-12 класів.

Він передбачає синхронну та/або асинхронну взаємодію вчителя та учнів під час занять. У синхронному режимі вчитель та учні одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо-, відеоконференції.

Час безперервної роботи з технічними засобами навчання:

- для учнів 5-7 класів – не більше 20 хвилин;
- для учнів 8-9 класів – 20-25 хвилин;
- для учнів 10-11 (12) класів на 1-й годині занять – до 30 хвилин, на 2-й годині занять – 20 хвилин;
- при здвоєних навчальних заняттях для учнів 10-11 (12) класів – не більше 25-30 хвилин на першому навчальному занятті та не більше 15-20 хвилин на другому навчальному занятті.

Наприклад, для учнів 5 класу час безперервної роботи з комп'ютером становить максимум 20 хвилин. Цей час вчитель може використовувати для синхронної взаємодії (онлайн) – для пояснення або загального огляду матеріалу навчального заняття, практичного закріплення вивченого, застосування інтерактивних прийомів навчання, перевірки результатів навчання тощо.

Решту часу навчального заняття – 25 хвилин – вчитель організовує роботу в асинхронному режимі, тобто офлайн, без комп'ютера. Учні можуть виконувати вправи у робочому зошиті, працювати з текстом і завданнями у

підручнику, виконувати творчі завдання тощо. Також наприкінці заняття вчитель може повернутися до режиму відеоконференції (для обговорення виконаних завдань, рефлексії, роботи з електронною освітньою платформою).

Санітарний регламент передбачає, що під час роботи з технічними засобами навчання обов'язковим є проведення вправ з рухової активності та гімнастики для очей.

Важливо також, що не кожне навчальне заняття обов'язково проводиться з використанням синхронного режиму взаємодії вчителя та учнів. Заклад складає розклад занять, згідно з яким деякі заняття проходять лише асинхронно. Відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, не менше 30% навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу, має організовуватися в синхронному режимі.

Водночас рівномірність розподілу цього часу між різними навчальними предметами і доцільність чергування занять з використанням синхронного та асинхронного режимів забезпечує керівник закладу освіти.

Оцінювання навчальних досягнень з історії та суспільствознавчих дисциплін в умовах дистанційного навчання здійснюється віддалено, відповідно до затверджених МОН України критеріїв оцінювання з навчальних предметів. Оскільки чинними навчальними програмами з історії, правознавства та громадянської освіти не передбачено обов'язкових тематичних підсумкових (контрольних) робіт, то підсумкова тематична оцінка може виставлятися за результатами поточного оцінювання. Якщо поточні оцінки в межах вивчення однієї теми (розділу) навчальної програми були отримані учнем, як під час навчання очно, так і під час дистанційного навчання, то за результатами вивчення теми (розділу) даному учневі виставляється одна підсумкова тематична оцінка.

Всі записи з історії та суспільствознавчих дисциплін (історія, правознавство та громадянська освіта) в класному журналі здійснюються відповідно до правил ведення журналів, а також погодженого календарно-тематичного планування.